

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Energimarknadsinspektionens rapport Ny modell för elmarknaden (Ei 2017:05)

M2017/01702/Ee

Konkurrensverket tillstyrker i allt väsentligt Energimarknadsinspektionens (Ei) förslag om ny lag om elmarknadshubb samt övriga kompletterande förslag till författningsändringar för att kunna införa en elhandlarcentrisk marknadsmodell. Förslagen torde bidra till en effektivare elmarknad och ökad konkurrensneutralitet mellan oberoende elhandlare och elhandelsföretag inom integrerade energikoncerner. Även en framtida nordisk slutkundsmarknad för el kommer att understödjas av föreslagna förändringar. Konkurrensverket vill emellertid lämna följande synpunkter med anledning av förslagen.

Ett förslag gäller möjlighet till s.k. samfakturering för alla elhandlare. För närvarande är det endast de elhandlare som ingår i samma koncern som ett elnät-företag som kan erbjuda kunderna i aktuellt nätområde en samlad faktura för såväl elhandels- som nätkostnader. Ei konstaterar att detta utgör en konkurrensnackdel för elhandlare som inte ingår i en koncern med nätägaren. Ei lämnar därför förslag om generell samfakturering, vilket innebär att en nätägare blir underleverantör av nättjänster till samtliga elhandlare i sitt elnät vad gäller de ekonomiska transaktionerna gentemot kund.

Konkurrensverket stöder förslaget om samfakturering då det kommer att bidra till att en tidigare konkurrensfördel för integrerade elhandels- och elnät-företag försvinner. Vid ett av Ei:s referensgruppsmöten under arbetet med rapporten framkom emellertid att många kommunägda integrerade energiföretag planerade att i ökad utsträckning framöver även samfakturera andra kommunala tjänster såsom avgifter för fjärrvärme, avfall, vatten etc. Dessa åtgärder kan ses som en reaktion på och ett försök att kompensera för en framtida förlorad konkurrensfördel. Samtidigt kan en utvidgad samfakturering inom kommunala verksamheter innebära sänkta kostnader. Konkurrensverket saknar i rapporten en analys kring denna problematik, dvs. eventuell påverkan på redovisad kostnadsnyttoanalys.

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 11
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

I det föreslagna regelverket ges elnätsföretag möjlighet att kräva att elhandlare, med tveksam kreditvärdighet, ska ställa säkerhet. I det underleverantörsavtal om nättjänster som ska ingås med elhandlare, och som ska godkännas av Ei, ska nätägare ange villkoren för när en elhandlare ska ställa säkerhet. Villkoren ska vara framtagna på ett konkurrensneutralt, icke-diskriminerande och transparent sätt. Även om behovet av denna typ av särskilda säkerheter generellt torde vara begränsat på den svenska elmarknaden kan Konkurrensverket se skäl att denna möjlighet ges i särskilda fall. Tillsammans med övriga föreslagna regler gällande bristande betalning, hävning av avtal m.m. kan reglerna om ställande av säkerhet bidra till att riskerna för i förlängningen negativa konsekvenser för kunden begränsas. Det bör emellertid påpekas att det kan finnas risk för att elnätsföretag i koncerner med integrerade elhandelsföretag försöker utnyttja detta regelverk för att försvåra inträde för framför allt nya konkurrerande elhandelsföretag med fördyrande krav på säkerhet. Därmed ligger ett ansvar på Ei att vid nämnda godkännandeförfarande av villkoren för ställande av säkerhet och i den övriga tillsynen vara uppmärksam på och motverka tendenser till ett sådant beteende.

Konkurrensverket konstaterar att Ei utifrån genomförd kostnadsnyttoanalys bedömer att ett införande av föreslagen elhandlarcentrisk marknadsmodell med en central elmarknadshubb har ett positivt nettonuvärde på någon miljard kronor. Den största enskilda nyttan utgörs av kraftigt sänkta kostnader inom elnätsverksamhet, främst i form av lägre kostnader för kundtjänst. Det är angeläget att denna utveckling kan följas upp av Ei och om möjligt få genomslag i den intäktsreglering som monopolverksamheten för elnät lyder under, dvs. komma konsumenterna till del genom (allt annat lika) lägre elnätsavgifter. I det fall elnätsföretagens nuvarande rapporteringsskyldighet till Ei inte ger tillräckligt underlag för en sådan analys och uppföljning bör Ei i god tid innan förändringarna träder i kraft verka för att relevant underlag hämtas in från nätföretagen.

Konkurrensverket noterar avslutningsvis att en översyn av författningsförslagen behöver göras när EU:s dataskyddsförordning träder i kraft 2018.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit konkurrensrådet Stig-Arne Ankner.

Rikard Jermsten

Stig-Arne Ankner